

2833

3870

KRONIKA
UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
1892/3

ZA REKTORATU

PROF. DR. STANISŁAWA PORAY MADEYSKIEGO

I

OTWARCIE ROKU SZKOLNEGO

W D. 9. PAŹDZIERNIKA 1893 R.

KRAKÓW

Nakładem Senatu c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W DRUKARNI UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

pod zarządem A. M. Kosterkiewicza.

1893.

3 870

KRONIKA
UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
1892/3

ZA REKTORATU

PROF. DR. STANISŁAWA PORAY MADEYSKIEGO

I

OTWARCIE ROKU SZKOLNEGO

W D. 9 PAŹDZIERNIKA 1893 R.

KRAKÓW

Nakładem Senatu c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W Drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego

pod zarządem A. M. Kosterkiewicza.

1893.

Rok szkolny 1893/4 otwartym został ze zwykłą uroczystością w poniedziałek d. 9 października 1893 r. Nabożeństwo w kościele akademickim św. Anny odprawił Jego Eminencya Kardynał Książe Biskup krakowski, który też raczył zaszczyścić akt otwarcia obecnością swoją w auli. Gdy po Jego przybyciu zaproszeni Dostojnicy, Senat Akademicki, Profesoro- wie i Docenci, tudzież młodzież uniwersytecka i licznie zgromadzona publiczność, zajęli miejsca, zabrał głos Rector Magnificus Profesor Dr. Stanisław Poray Madeyski i w te przemówił słowa:

Eminencyo! Dostojni Panowie!

Uroczystość otwarcia roku szkolnego, tak ważna dla każdego Zakładu naukowego, ma dla Uniwersytetu Jagiellońskiego ten szczególny urok, że piękną tradycję łączności społeczeństwa z naszą Szkołą corocznie odświeża i umacnia.

To też z radością witamy dziś w naszych progach dostojnych Przedstawicieli Władz, Miasta, Instytucyj i wszelkich zawodów naszego społeczeństwa, bo wiemy, że zgromadziło Ich tutaj wspólne do naszej Szkoły przywiązanie, wspólna o Jej dolę troska. Niechże mi wolno będzie za Ich pośrednictwem udzielić społeczeństwu wiadomości o losach i działalności naszego Uniwersytetu w ubiegłym roku szkolnym.

W szerokiej dziedzinie ogólnego życia Szkoła nasza z natury powołania swojego szczupły tylko może brać udział. To też i w minionym roku działalność jej na tem polu ogra-

nieżała się ściśle do tych tylko zdarzeń, które zajaśniały na widnokręgu nauki i prawdy.

Kiedy cały świat katolicki składał hołd Ojcu Św. z powodu 50-letniego jubileuszu biskupstwa, Uniwersytet Jagiell. pomny swej polskiej tradycyi oraz niespożytych zasług Męża głębokiej nauki, wysłał do Ojca Św. adres w łacińskim ułożony języku. Jego Eminencya, Ksiądz Kardynał, Książę Biskup krakowski, podówczas w Rzymie bawiący raczył oświadczyć przyjąć dla nas i za powrotem do kraju wręczyć mi dla Uniwersytetu pismo Jego Eminencyi Kardynała Rampolli tudzież brewe papieskie, którego uroczystą formę wolno nam poczytać za szczególne odznaczenie i uczczenie naszego Uniwersytetu. Jestto mianowicie pismo *motu proprio* przez Ojca Śgo własnoręcznie podpisane.

Pismo to, które po wieczne czasy zachowane będzie w archiwum Uniwersytetu, raczy odczytać X. Prorektor Chotkowski.

X. Prorektor Chotkowski (czyta, a wszyscy obecni z miejsc powstają):

Leo P. P. XIII.

Dilecte Fili, salutem et Apostolicam benedictionem. Nihil amantius et rationi temporis magis accomodum scribi poterat prae iis quae litteris expressa legimus, quas una cum Senatu et Professoribus Universitatis Jagiellonicae Cracoviensis ad Nos dedisti quum, lustris decem in episcopatu peractis solemnitus celebravimus illius natalis diem. Siquidem non modo perbelle explicatos vidimus sensus gratulationis vestrae pro beneficio insigni quo Nos affecerat sospitator Deus, sed etiam magni fieri a vobis intelleximus curas quas impendimus pro Apostolico ministerio Nostro, ut iis quae premunt undique et impendent malis occurrentes saluti communi prospiceremus. Illud vero potissime Nos delectavit quod perspeximus vobis, quorum est iuvenes animos scientiarum luce perfundere, nihil esse antiquius quam huius Cathedrae veritatis magisterio haerere fideliter, eique dociles

praebere aures. Equidem filialibus hisce studiis vestris parem libenter rependimus paternae caritatis vicem, officia vestra grato prosequimur animo, omneque vobis adprecantes datum optimum et donum omne perfectum descendens a Patre luminum, Apostolicam benedictionem Tibi, Dilecte Fili, Senatui, Professoribus et alumnis illustris Athenaei, cui praesides, peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die VI. Aprilis anno MDCCCXIII pontificatus Nostri decimo sexto.

Leo P. P. XIII. m. p.

Leon Papież XIII.

Kochany synu! Pozdrowienie i Apostolskie błogosławieństwo. Nic miłszego i do stosunków tegoczesnych bardziej zastosowanego nie można było napisać nad to, cośmy wyczytali wyrażone w liście, któryś wraz ze Senatem i Profesorami Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie Nam przesłał, gdyśmy 50 lat na biskupstwie spędziwszy, uroczystie obchodzili dzień ten pamiętny. Albowiem nie tylko widzieliśmy przejęknie wyrażone uczucia powinszowania Waszego z powodu wielkiego dobrodziejstwa, którem Nas obdarzył Opatrzny Bóg, lecz zrozumieliśmy jeszcze jak wysoko cenicie troski, które w urzędzie Apostolskim Naszym podejmujemy, ażeby zapobiegając tym które zewsząd grożą i wiszą niebezpieczeństwom, dobru publicznemu dopomagać. To zaś przedewszystkiem Nas ucieszyło, iżeśmy się przekonali, że wam, których zadanie jest oświecać młodzięcze umysły światłem nauk, przedewszystkiem zależy na tem, ażebyście przy nauczycielstwie na tej katedrze prawdy wiernie stali i jej naukom chętne podawali uszy. Przeto uczucia te wasze wierności, nawzajem splacamy chętnie miłością ojcowską, życzliwym duchem otaczając obowiązki waszego powołania i błagając dla was wszelkiego daru najlepszego i łaski wszelkiej doskonałej, idącej od Ojca światel, Apostolskiego błogosławieństwa Tobie, kochany Synu, Senatowi, Profesorom i Wychowañcom Prześwietnego Ateneum, któremu przewodniczysz, miłościwie w Panu udzielamy.

Dan w Rzymie u św. Piotra dnia 6 kwietnia 1893 r. — Pontyfikatu naszego 16-go.

(Podpisano własnoręcznie)

Leon Papież XIII.

Rector Magnificus mówi dalej:

Uniwersytet padewski zaprosił nas na uroczystość 300-letniego jubileuszu, który obchodził na cześć Galileusza w dniach od 6. do 8. grudnia r. 1892. Ze względu na historyczne wspomnienia łączące nas z tą starą Wszechnicą mieliśmy zamiar wziąć udział w tej uroczystości przez Reprezentantów. Z przyczyn jednak od nas niezawisłych musieliśmy poprzestać na wysłaniu adresu, na który otrzymaliśmy odpowiedź z gorącym podziękowaniem.

Dnia 10. września b. r. cały naród nasz obchodził w Poznaniu 50-letni jubileusz nieustrudzonej i rozległej a pełnej chwały i pożytku pracy naukowej Nestora uczonych polskich a naszej Wszechnicy honoris causa Doktora Augusta hr. Cieszkowskiego. Rektor pismem od Uniwersytetu wysłanem, a Prorektor Ksiądz Prałat Chotkowski w gorącym przemówieniu złożyli sędziwemu Jubilatowi należny hołd, za który tenże podziękował w słowach serdecznych a pełnych głębokiej czci dla naszego Uniwersytetu.

Profesorowie niektórych Wydziałów mieli w roku ubiegłym sposobność brać czynny i wybitny udział w szerszych zbiorowych pracach naukowych.

I tak Zjazdowi Filologów, który odbył się we Wiedniu w jesieni roku zeszłego poświęcili Profesorowie Wydziału filozoficznego wspólnie z Kolegami tegoż Wydziału Wszechnicy lwowskiej publikację w języku łacińskim napisaną, zawierającą pod tytułem: »Analecta graeco-latina« zbiór rozpraw naukowych z filologii klasycznej. Jako autorowie brali udział Profesorowie naszego Uniwersytetu Dr. Adam Miodoński, Dr. Kazimierz Morawski, Dr. Leon Sternbach i Ks. Dr. Stefan Pawlicki.

We Wrocławiu odbył się Zjazd ginekologów niemieckich (w dniach od 25. do 27. maja r. 1893) na którym Professor Wydziału lekarskiego Dr. Antoni Mars uzyskał gorące uznanie za przedstawiony własnego pomysłu atlas plastyczny operacyj ginekologicznych składający się ze 108 odle-

wów gipsowych, a mający na celu uwidocznić w sposób nader pouczający cały szereg zabiegów używanych w gynecologii.

Wreszcie w miesiącu wrześniu b. r. (w dniach 11. 12. 13.) III-ci Zjazd Prawników i Ekonomistów polskich zgromadził w Poznaniu przeszło 300 uczestników ze wszystkich dzielnic polskich. Z prawniczego Wydziału naszego Uniwersytetu brało udział pięciu profesorów, jako członkowie biura marszałkowskiego Zjazdu, jako przewodniczący jego sekcji tudzież jako referenci.

Dyrekcya powszechnej Wystawy krajowej, mającej się odbyć we Lwowie w roku bieżącym, zaprosiła Uniwersytet Jagielloński do udziału. Oświadczyliśmy w zasadzie gotowość wzięcia udziału. Uważamy bowiem za właściwe, gdy kraj pragnie zestawić owoce swoich prac i usiłowań, przypomnieć społeczeństwu cywilizacyjne zasługi najstarszej Szkoły polskiej oraz wykazać znakomity postęp, jaki wydała epoka odrodzenia naszej Szkoły zapomocą przywrócenia jej charakteru narodowego.

Wewnętrzne życie Uniwersytetu w roku ubiegłym szło torem spokojnym.

Pod względem organizacyjnym wspomnieć wypada o ustawie państwowej z dnia 20. kwietnia r. 1893 zmieniającej przepisy o odbywaniu nauk prawnych i politycznych tudzież o zdawaniu z nich egzaminów rządowych.

Dwojaki kierunek cechuje głównie reformę, którą prawodawca zapomocą tej ustawy na Wydziale prawnym wprowadza. Pierwszy z nich tyczy się samego planu nauki, i odpowiada dawno uczuwaney potrzebie. Mianowicie umiejętności polityczne tak bardzo ważne dla wykształcenia prawniczego, dotąd w planie nauk zaniedbane, będą na przyszłość przedmiotem obowiązkowym nietylko dla wykładu lecz także dla egzaminu politycznego. W związku z tą zmianą przybywa dla egzaminu historycznego nowy przedmiot, mianowicie historia państwa austriackiego, to jest historia formacyi państwa i historia prawa publicznego. We wykładzie

tego przedmiotu zajmie dawne prawo polskie z natury rzeczy należne mu miejsce i będzie wraz z całą historią państwa przedmiotem egzaminu historycznego.

Drugi kierunek reformy w ustawie na razie tylko naszkicowany ma na celu powiększyć różnicę pomiędzy kwalifikacją, jaką dają prawnikowi złożone egzamina rządowe a tą, jaką daje mu uzyskany doktorat. Zmiana ta przywróci doktoratowi praw należne mu z historii i z istoty znaczenie stopnia naukowego.

Ustawa powyższa wejdzie w życie z początkiem przyszłego roku szkolnego 1894/95.

Rok ubiegły szczególne miał znaczenie dla Wydziału filozoficznego a to ze względu na świeżą jego organiczną latorośl, mianowicie Studium rolnicze. Po raz pierwszy bowiem Oddział ten był czynny w całej pełni trzechlecia, a z końcem roku wydał społeczeństwu pierwszą warstwę swoich wychowañców. Wprowadzenie ostatniego kursu tego Studium w roku zeszłym napotkało na wiele przeszkód — nietylko ze względu na trudne pozyskanie odrazu wszystkich potrzebnych sił nauczycielskich, ale także z powodu znacznego opóźnienia się ustawy finansowej państwa, bez której c. k. rząd nie mógł na czas poczynić wszystkich wydatków z całkowitem urządzeniem i wyposażeniem trzeciego kursu połączonych. Pomimoto pierwszy zbiór tego nowego posiewu naukowego na naszym Uniwersytecie śmiało możemy uznać za nader pomyślny.

Oddział rolniczy opuściło 7 akademików, którzy jako uczniowie zwyczajni przebyli systematyczną naukę całego Studium, i zdobywszy zapomocą corocznie składanych egzaminów kolejno coraz wyższą kwalifikację, poddali się wszyscy z pomyślnym skutkiem ostatniemu egzaminowi. Przebieg egzaminu, śledzony przez nas z szczególną bacnością, wykazał niewątpliwie, że tak plan naukowy jak i sama organizacja w tym Oddziale trafnie były pomyślane i we właściwym duchu są wykonywane. Albowiem zakres wiedzy tak jest wogóle wymierzony, a nauki rolnicze z prawniczemi

i ekonomicznymi tak połączone, że uczeń, który je sobie przyswoi, nabywa rzeczywiście naukową podstawę wykształcenia, jakie jest właściwem dla zajęcia w polskiem społeczeństwie poważnego stanowiska ziemianina obywatela.

Kraj nasz ma dotąd charakter przeważnie rolniczy. Dla tego niemasz warstwy społecznej, na którą samo już naturalne stanowisko, wobec rozbudzonego wolnością życia publicznego, ze względu na potrzeby narodu z ciężkiej przeszłości wynikłe, a i z nowych stosunków ciągle wyrastające, włożyłoby tyle ważnych a trudnych obowiązków zawodowych i obywatelskich, ile ich spoczywa na ramionach ziemian polskich. Tych więc do zrozumienia obywatelskiego powołania przez należyte wykształcenie przysposabiać, wszczepiać tych obowiązków zamięłowanie i zapal do ich rozumnego, pożytecznego a wytrwałego wykonywania — oto nowy dla naszego narodu tak bardzo cenny kierunek edukacyjny rolniczego Oddziału na naszym Uniwersytecie. Będziemy go pielęgnować i nadal z całą starannością i gorliwością, pragnąc, ażeby się stał nową naszej Szkoły tradycją. Mamy też niepłonną nadzieję, że te nasze intencje znajdą w społeczeństwie odgłos, a nasza praca poparcie — da Bóg! na pożytek kraju, narodu i państwa.

Rada szkolna krajowa zawiadomiła nas, że J. Exc. Pan Minister Oświaty zamierza urządzić w Krakowie kursa dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich i ustanowić komisję egzaminacyjną dla tego przedmiotu. Rada szkolna wyraziła przekonanie, że zorganizowanie takich kursów i egzaminów tylko wtedy prawdziwą przyniesie korzyść i odpowie należycie oczekiwaniu Władz szkolnych, jeżeli obiedwie te instytucje połączone będą ściśle z Uniwersytetem i doznawać będą czynnego poparcia od Senatu Akademickiego. Tę myśl Rady szkolnej Senat Akademicki przyjął z zadowoleniem. Ona bowiem odpowiadając rzeczywistej potrzebie czasu, powołuje zarazem do życia instytucje, które przeszłości naszej szkoły bynajmniej nie były obce. Uniwersytet nasz bowiem nie tylko niegdyś sam naukę gimnastyki

pielegnował ale także z mocy ogólnego przywileju szkoły niższe po kraju nauczycielami z łona swojego zaopatrywał. Przedstawił więc Senat Radzie szkolnej szczegółowe w tej mierze wnioski, wskazując te przedmioty z dziedziny nauk lekarskich, których powinniby słuchać kandydaci na nauczycieli gimnastyki, oraz projektując połączenie Komisji egzaminacyjnej dla gimnastyki z istniejącą już organizacją opartej o Uniwersytet Komisji egzaminacyjnej na nauczycieli szkół średnich.

Dla rozwoju nauki wielkie mają znaczenie środki pomocnicze, w szczególności zaś Zakłady naukowe i uposażenia.

Potrzeby pod tym względem rosną z dniem każdym, zwłaszcza wobec szybkiego postępu nauk na Wydziałach lekarskim i filozoficznym. Finansowe położenie państwa, znaczna liczba uniwersytetów w Austrii, tudzież nieco skomplikowany aparat administracji państwa w sprawach technicznych, opóźniają niekiedy dosyć znacznie rychłe zaspokajanie tych potrzeb. Mimoto Uniwersytet nasz czuwa nieustannie i czuwać nie przestanie nad tem, ażeby od c. k. rządu uzyskać takie rozszerzenie i uposażenie zakładów uniwersyteckich, jakich potrzeba niezbędnie, ażeby nauka polska mogła się utrzymać na poziomie równych warunków powszechnego współzawodnictwa.

W ubiegłym roku szkolnym nie otrzymaliśmy wprawdzie do użytku żadnego nowego zakładu. Lecz prócz wielu ulepszeń w istniejących instytutach c. k. rząd wydał kilka postanowień pod tym względem bardzo dla nas doniosłych.

I tak przyrzeczono stanowczo oddać Uniwersytetowi gmach gimnazjum Św. Anny, jako dawną jego własność, skoro tylko dla gimnazjum będzie zbudowany nowy budynek. W ten sposób biblioteka uniwersytecka rozszerzy się i będzie mogła sprostać zadaniu, jakie ma do spełnienia tak dla Uniwersytetu jako też dla nauki wogóle. Dopóki to nie nastąpi, w dzisiejszej czytelni bibliotecznej będzie urządzona w godzinach wieczornych osobna czytelnia dla użytku profesorów, docentów, asystentów i urzędników Uniwersytetu.

Przy ulicy Grzegorzeckiej na gruncie darowanym ze strony kraju c. k. rząd rozpoczął już budowę wielkiego gmachu przeznaczonego na pomieszczenie zakładów anatomii patologicznej, patologii ogólnej i doświadczalnej, medycyny sądowej, fizjologii i farmakognozyi.

Gmach ten, który kosztem 285,000 złr. ma stanąć w ciągu 2 lat, urządzony w sposób odpowiadający wymaganiom dzisiejszego postępu, usunie najdotkliwsze braki w urządzeniach Wydziału lekarskiego i dźwignie niewątpliwie w sposób znakomity te działy polskiej nauki, dla których jest przeznaczony.

Pole doświadczalne dla Studium rolniczego doczekało się w ubiegłym roku dotacyi, dzięki której na przyszlą wiosnę będzie już mogło służyć do użytku wraz z ogrodami i odpowiednim budynkiem.

Niepodobna mi także pominąć, że przed paru dniami Wydział krajowy oddał do użytku nowy obszerny i dobrze urządzone pawilon chirurgiczny szpitala krajowego św. Łazarza. Nie jestto wprawdzie zakład uniwersytecki, jednak pozostaje pod kierunkiem profesora Uniwersytetu, przeto przyczyni się niewątpliwie do rozwoju naszej nauki. Przytem wskutek zbudowania tego pawilonu Wydział krajowy mógł znacznie rozszerzyć klinikę dermatologiczną. Mamy też nadzieję, że Wydział krajowy postępując dalej na tej drodze urządzi i odda pod kierownictwo profesorów inne specjalne oddziały kliniczne, w szczególności dla chorób układu nerwowego i dla chorób krtani.

Gabinet historii sztuki został wzbogacony znacznie w dziale gipsowych odlewów, fotografii i rycin, tudzież publikacyj. Wobec szczupłej dotacyi rządowej na cele tego gabinetu przeznaczonej, wyposażenie tegoż w znacznej mierze zawisło od ofiarności obywatelskiej. Godzi się tedy na tem miejscu złożyć od Uniwersytetu szczere podziękowanie hojnemu miłośnikowi sztuki Karolowi hr. Lanckorońskiemu, który cennymi darami swojemi zwłaszcza też w dziale odlewów gipsowych gabinetu naszego popierać i wzbogacać nie przestaje.

W dniu 24 maja b. r. zmarł w Paryżu Wiktor Oślawski, emigrant z r. 1831, znany powszechnie z bogatych zbiorów, któremi w roku przeszłym tutejsze Muzeum narodowe obdarzył. W ostatniej woli rozporządzeniu ustanowił ś. p. Oślawski fundacyę edukacyjną swojego imienia i przeznaczył na jej cele 550.000 zł. w. a. Fundacyę tę przeznaczył testator po części na bogate stypendya, po części na wyposażenie kilku katedr Uniwersytetu naszego i lwowskiego. Postępowanie spadkowe jest obecnie w toku, egzekutorem ostatniej woli mianował zmarły profesora naszej Szkoły Dra Fryderyka Zolla. Na razie więc poprzestajemy na tej wzmiance o szlachetnych zamiarach jednego z naszych zmarłych ziomeków.

W szeregach profesorów naszej Szkoły śmierć uczyniła w roku zeszłym jedną tylko szczerbę, lecz bardzo dotkliwą. Dnia 24 kwietnia zmarł Dr. Lothar Dargun zwyczajny profesor prawa niemieckiego i podówczas Dziekan Wydziału prawa i administracyi. Niepospolite zdolności, umysł niezwykle bystry i ścisły, rozległy a samodzielny, gorące do nauk zamiłowanie oraz gruntowna i niestrudzona praca, to były przymioty, któremi celował zgasły tak wcześnie Kolega. Zaledwie lat 10 w Uniwersytecie czynny, zajął już na polu piśmiennictwa stanowisko tak poważne i tak szeroko w nauce uznane, że Uniwersytet nasz mógł się już nietylko nim chlubić, ale czuł się uprawnionym do najpiękniejszych na przyszłość nadziei. Przytem profesor Dargun spełniał rozliczne obowiązki powierzone mu zaufaniem kolegów i uczniów. A spełniał je wszystkie z taką gorliwością i z takim poświęceniem dla Szkoły i młodzieży, że w sercach profesorów i uczniów zostawił po sobie równy żal i równie rzewne a wdzięczne wspomnienie. Otwartą po zgasłym Koledze katedra dotąd nie jest jeszcze obsadzona.

Na Wydziale lekarskim ubył zwyczajny profesor patologii ogólnej i doświadczalnej Dr. Albert Adamkiewicz, który przeszedł w czasowy stan spoczynku. Na opróżnioną po nim katedrę powołany został na wniosek Wydziału lekarskiego

jako profesor zwyczajny dotychczasowy profesor nadzwyczajny chorób wewnętrznych Dr. Władysław Antoni Gluziński.

Na tymże Wydziale przybyła nowa katedra higieny, o którą Uniwersytet od dłuższego czasu usilnie się starał. Na katedrę tę powołano na wniosek Wydziału p. Odon Bujwida z Warszawy. Docent zaś dotychczasowy weterynaryi Dr. Andrzej Walentowicz został mianowany nadzwyczajnym profesorem tegoż przedmiotu. Urządzenie zakładów tak dla higieny jak dla weterynaryi w zasadzie już postanowione jest właśnie w toku.

Z końcem poprzedniego roku szkolnego otrzymaliśmy zawiadomienie, że J. E. p. Minister Oświaty byłby skłonny w zasadzie przedstawić u Tronu wniosek o utworzenie katedry psychiatryi na Wydziale lekarskim naszego Uniwersytetu. Z radością powitał tę wiadomość Wydział, ile że już kilkakrotnie zwracał uwagę na doniosłość tej katedry opartej na odpowiednio urządzonej klinice. Wydział pospieszył też z odpowiedniami wnioskami, których pomyślnego załatwienia oczekujemy tem śmieiej, że rychłego utworzenia tej katedry domaga się już szeroka a poważna opinia w kraju. Jej potrzebę uznały już bowiem, prócz wielu głosów publicznych, krajowa Rada zdrowia i Wydział krajowy.

Grono prywatnych docentów na naszym Uniwersytecie zwiększyło się o 5. Dr. Leon Mańkowski, który habilitował się na Wszechnicy wiedeńskiej do wykładu sanskrytu i filologii indyjskiej, uzyskał przeniesienie *veniae legendi* na Uniwersytet Jagielloński.

Do wykładu matematyki habilitowali się Dr. Stanisław Kępiński i Dr. Kazimierz Żórawski, do wykładu okulistyki Dr. Franciszek Sroczyński, do archeologii klasycznej Dr. Piotr Bienkowski.

Wreszcie docent literatury polskiej Dr. Józef Tretiak uzyskał rozszerzenie docentury na język ruski i literaturę ruską.

Trzech profesorów naszego Uniwersytetu uzyskało od c. k. rządu subwencye w celu odbycia podróży naukowej:

prof. Dr. Kostanecki do Neapolu w zakresie anatomii porównawczej; Prof. Dr. Leo do Francji dla zapoznania się z organizacją i działalnością towarzystw i kredytu rolnictwa; prof. Dr. Szajnocha do Berlina, Brukseli, Paryża i Monachium dla studyów geologiczno-agronomicznych.

Jego ces. i król. Apost. Mość najwyższem postanowieniem z d. 1 maja raczył w uznaniu zasług profesorów Dr. Ludwika Teichmana i Dr. Stanisława Smolki, odznaczyć ich orderami żelaznej korony III klasy. Dekoracye te wręczył Im. Rektor wobec Senatu na ten cel zebranego.

Stan uczniów Uniwersytetu Jagiell. dosięgnął w ubiegłym roku szkolnym tak wysokiego stopnia, do jakiego przedtem nigdy jeszcze nie doszedł. Było bowiem słuchaczów na wszystkich Wydziałach: w I półroczu 1320, w II półroczu 1210. Największy przyrost miał Wydział filozoficzny (I półr. + 35, II półr. + 28); po nim Wydział prawniczy (I półr. + 28; II półr. + 26). Największy ubytek miał Wydz. lekarski (I półr. — 9; II półr. — 19), po nim Wydz. teologiczny (I. półr. — 6; II półr. — 10).

Stopień doktora uzyskało uczniów 126 — więcej o 14 aniżeli w roku poprzedzającym. Przyrost wykazuje tylko Wydział lekarski. Tenże wynosi bowiem doktorów 23.

Charakter i kierunek umysłowego ruchu młodzieży był w ogólności zadowalniający.

Zaraz na początku roku szkolnego Władze uniwersyteckie otrzymały urzędowe zawiadomienie, że kilku uczniów bierze czynny udział w pracach tutejszego stowarzyszenia robotników »Siła«. Sprawę tę Senat akademicki wziął natychmiast pod zasadniczą rozwałę i uznał jednomyślnie, że praca agitacyjna w celach praktycznych na korzyść sfer od nauki zupełnie odległych, nie tylko pod względem istoty nie zgadza się z powołaniem młodzieży, która w nauce uniwersyteckiej szuka dopiero światła na przyszłą drogę życia, lecz pozbawia umysł swobody, spokoju i równowagi dla nauki niezbędnej potrzebnych, i zdolną jest wypaczyć charakter namiętnością partyjnych walk, naturze młodzieńczej wręcz przeciwnych,

bo podejmowanych nad siły, a prowadzonych pokryjomu. Na tej podstawie Senat akademicki uważał za swój obowiązek, wydać pod dniem 31 października roku przeszłego postanowienie, zabraniające uczniom Uniwersytetu Jagiell. należeć do zgromadzeń i stowarzyszeń robotniczych tudzież brać w nich jakikolwiek błądź udział.

Uczniowie, którzy przedtem w agitacyach robotniczych byli czynni, zaprzestali tychże. Dwaj z nich jednak wykreślili się wprawdzie ze Stowarzyszenia »Siła«, lecz mimoto pracowali dla niego ciągle, i to tak usilnie, wszechstronnie i z takim oddaniem się jego celom, że Senat akademicki, po starannem przeprowadzeniu śledztwa dyscyplinarnego, widział się zniewolonym, na zasadzie jednomyślnie powziętej uchwały wymierzyć przeciwko nim karę wydalenia z Uniwersytetu Jagiell. na czas 3 półroczy.

Z wyjątkiem tego wypadku zresztą życie młodzieży uniwersyteckiej w roku ubiegłym godne było stanowiska, jakie jej nadaje akademickie obywatelstwo naszej Szkoły; stosunek jej do władz i profesorów nie doznawał żadnych zboczeń ani trudności. Owszem ułatwiało je i uprzyjemniało obopólne zaufanie. W pracach i ćwiczeniach seminaryjnych pod kierunkiem profesorów młodzież brała udział chętny i groliwy, a objawy umysłowego ruchu w łonie samej młodzieży były nader pocieszające. Górowały bowiem wybitnie zdrowe kierunki ich zbiorowej pracy: humanitarny, narodowy i naukowy.

Towarzystwo bratniej pomocy, najstarsza instytucja akademicka z inicjatywy młodzieży powstała, zawdzięczająca jej ofiarności i ruchliwym staraniom oraz życzliwej opiece profesorów i pomocy społeczeństwa byt swój i rozwój, oparła się w roku ubiegłym wyłącznie tylko na własnych siłach, nie odzywając się do ofiarności publicznej. Około 7000 zlr. w. a. rozdzieliła ona w formie pożyczek między potrzebujących kolegów. Z tej sumy przeszło 2000 zlr. poszło jako pożyczki z funduszu chorych na opłacenie lekarstw, przyrzę-

dów leczniczych, wyjazd do kąpiel lub stacyj klimatycznych, wogóle dla ratowania chorych a potrzebujących pomocy kolegów.

Czytelnia akademicka, zajmująca pomiędzy stowarzyszeniami dla tego miejsce ważne, że skupia w sobie koleżeńskie życie wszystkich Wydziałów prócz teologicznego, zajęła odrazu stanowisko samodzielne od postronnych wpływów wolne. Tylko w ten sposób mogła ona uchronić się od jałowych walk i waśni wewnętrznych i skutecznie skupić siły swoich członków ku pielęgnowaniu koleżeńskiego ducha i rozbudzenia naukowego ruchu. To też kilkakrotnie była Czytelnia widownią gorących a poważnych rozpraw, gdy jej członkowie wygłaszali odczyty, których było w ciągu roku ośm, mianowicie: »O spirytyzmie«, »W chwili przełomu«, skreślenie sytuacji młodzieży po walkach stronictw w łonie Czytelni, dalej »O cywilizacyi Ameryki przed Kolumbem«, »O powstaniu styczniowem«, »O dziennikarstwie polskiem«, »Stosunki wschodnie« i »O Ślązku«.

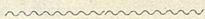
Tak więc upłynął znowu rok jeden w cichej pracy.

Stary przywilej daje naszej Szkole prawo obierania sobie władz uniwersyteckich a między niemi i rektora. Wykonywanie tego prawa niema żadnych ograniczeń. W tym roku wyborcy rektora uważali za rzecz właściwą pozostawić urząd rektorski w moich rękach na dalszy rok szkolny. Jeżeli powołanie na to najwyższe w Uniwersytecie stanowisko jest wielkim dla profesora zaszczytem, o ileż większym jest ten zaszczyt, gdy go stwierdza po dwakroć objawione zaufanie Kolegów! Poczucie tej wysokiej godności wraz z głęboką wdzięcznością dla Tych, którzy mię nią obdarzyli, tudzież dla Uniwersytetu, w którego imieniu mi ją dali, zachowam w sobie na zawsze, i przekażę w spuściznie dzieciom moim jako najcenniejszą i najpiękniejszą pamiątkę z mojego życia.

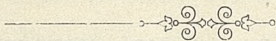
Wiem ja dobrze, że miary tej godności nie można przykładać do moich skromnych dla Uniwersytetu zasług; odpowiadają jej tylko moje chęci i zamiary, pomyślności Uniwersytetu oddane. Lecz otuchy dodaje mi myśl, iż wolno mi

może przypuszczać, że moje pojmowanie ohowiązków rektora zgadza się z zapatrywaniem Kolegów.

Więc składając z głębi serca podziękowanie Czcigodnym Kolegom za szczerą zawsze i przyjacielską radę i pomoc, których mi dotąd nigdy nie odmawiali, a Dostojnym Władzom wyższym i współrzednym za życzliwe poparcie, jakiego zewsząd doznawałem, oraz w nadziei, że je i nadal uzyskać zdołam, otwieram nowy rok szkolny 1893/4 i upraszam Kolegę z Wydziału, do którego mam zaszczyt należeć Profesora Dra Leo, ażeby zechciał w mojem zastępstwie wygłosić odczyt inauguracyjny.

Nastąpił odczyt Prof. Dra **Juliusza Leo** na temat: »Znaczenie socyalne gospodarstw publicznych«.

DODATEK.

WYKAZ PRAC

ogłoszonych przez członków Uniwersytetu Jagiellońskiego, lub pod ich kierunkiem dokonanych w roku szkolnym 1892/3.

Wydział teologiczny.

X. Prof. Dr. Władysław Chotkowski: „Mowa“ wypowiedziana na uroczystym zebraniu w dzień biskupiego jubileuszu Ojca św. Leona XIII w sali „Sokoła“ w Krakowie dnia 19 lutego 1893. Kraków 1893.

— „Z męczeńskich dziejów Unii II“. Listy Unitów wygnanych do Orenburskiej gubernii Część I. Wydanie drugie. Kraków 1893.

— „Z męczeńskich dziejów Unii V“. Mowa powiedziana nad trumną ś. p. X. Faustyna Hannytkiewicza Kapłana-jubilata unickiego b. proboszcza i dziekana w Międzyrzeczu na Podlasiu — w kościele OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie dnia 21 kwietnia 1893 r. Kraków 1893.

— „Szkoły Jezuickie w Poznaniu 1573—1633“. Wedle dyaryusza Kollegium poznańskiego. Kraków 1893.

X. Prof. Dr. Józef Pelczar: „Rozmyślania o życiu kapłańskim czyli ascetyka kapłańska“ w dwóch częściach (stron 314 i 371) i parę mniejszych rozpraw.

X. Prof. Pawlicki: Miał odczyt „o Renanie“ w Paedagogischer Verein we Wiedniu, po niemiecku d. 12 marca 1893.

— „De Thrasylo operum Platonis editore“ w *Analecta graecolatina*. Cracoviae 1893.

— „Alfred Fouillée's Neue Theorie der Ideenkräfte“ w *Jahrbuch der Leo-Gesellschaft für* 1893.

X. Władysław Knapieński: „Czy pogrzebana?“ Poznań 1893. in 8° str. 28 (odbitka z „Dzien. Pozn.“).

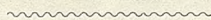
— „O krzyżach pod rządem rosyjskim“ tamże t. r. in 8° str. 23 (odbitka z „Kuryera Pozn.“).

— „List do pewnego kapłana katolickiego o używaniu i wprowadzeniu języka rosyjskiego do nabożeństwa katolickiego na Litwie“. Kraków 1893. in 8° str. 45 (druk. jako rękopism).

— „Jubileusz Ojca św. i cenzura rosyjska“. Krak. 1893. in 8° str. 16 i 4 (odbitka z „Przeglądu Polskiego“).

X. Prof. Dr. Maryan Morawski: „Złe miłosierdzie“ (w Przeglądzie Powsz. Grudz. 1892).

— „W czym tkwi siła Renana“ (w Przeglądzie Powsz. Luty 1893 i w osobnej odbitce).

Wydział prawa i administracyi.

Prof. Dr. Edmund Krzymuski. „Wykład procesu karnego austriackiego“. Str. 511. Kraków 1891.

— „O wynagrodzeniu osób niewinnie pociągniętych do odpowiedzialności karnej, ze szczególnem uwzględnieniem ustawy austriackiej z 16 marca 1892“. (Gazeta Sąd. Warsz. 1893. Nr. 3—7).

— „Kilka uwag jako przyczynek do nauki o udziale w przestępstwie“ (Gazeta Sąd. Warsz. 1893. Numer jubileuszowy, str. 239—242).

Prof. Dr. Bolesław Ulanowski: „Liber formularum ad ius canonicum spectantium ex actis Jacobi de Kurdwanow“. Cracoviae 1892 (str. 36).

— „Kilka zabytków ustawodawstwa królewskiego i wojewódzińskiego w przedmiocie handlu i ustanawiania cen“. Kraków 1892 (str. 144).

— „Trzy broszury prawne z r. 1607 i 1612“. Kraków 1893 (str. 72).

— „Trzy zabytki do historii parlamentaryzmu w Polsce w XV wieku“. Kraków 1893 (str. 23).

— „Liber formularum ad ius polonicum necnon canonicum spectantium in codice Regiomontano asservatarum“. Cracoviae 1893 (str. 88).

— „Forma processus iudicarii anno 1553 conscripta e codice Petropolitano deprompta“. Cracoviae 1893 (str. 68).

Prof. Dr. Franciszek Piekosiński: „Kodeks dzikowski“. Rękopis z r. 1501 zawierający tłumaczenia średniowiecznych prawa polskiego pomników. Kraków 1893.

— „Średniowieczne znaki wodne“, zebrane z rękopisów, przechowanych w Archiwach i Bibliotekach polskich (z 77 tablicami autografowanemi) wiek XIV. Kraków 1893.

— „Rachunki nadworne z lat 1388—1420“. Kraków 1893.

Prof. Dr. Józef Milewski: 1) „Reforma socyalna w Anglii“. 2) „Złota waluta i jej wpływ na gospodarstwo społeczne“. Referat na III Zjazd Prawników i Ekonomistów polskich.

Pominięte w dawniejszych sprawozdaniach w r. 1891: „Stosunek wartości między złotem a srebrem“, i w r. 1892: „Traktaty handlowe“. „W sprawie reformy waluty w Austro-Węgrzech“. „Przemówienie w Ankiecie monetarnej wiedeńskiej“ (po niemiecku w oficjalnych protokółach, po polsku we Lwowie 1892 r.).

Prof. Dr. Józef Rosenblatt: „Austryackie prawo asekuracyjne“. (w Przeglądzie sądowym z r. 1893. Nr. 3 i 4).

— „Czy Sąd karny powołany jest w sprawie o uwiedzenie do zarządzeń dotyczących się osoby uwiedzonej“ (w „Prawniku“ z r. 1893 Nr. 26).

— „Zur Reform des Strafprocesses und des Verteidigerberufes“ (w Zeitschrift für die gesammte Strafrechtswissenschaft, tom XIII, zeszyt 6, 1893).

— „Das Verbrechen des Betruges im Schwurgerichtsverfahren und vor dem Cassations hofe“ (w „Gellera Centralblatt für die jurist. Praxis“ z grudnia 1892).

— „Die ausserordentliche Revision im österr. Strafverfahren“ (w Gerichtssaal z r. 1893).

Prof. Dr. Antoni Górski: „Walka z drożyzną“. Kraków, 1893.

Doc. Dr. Józef Brzeziński: „O Konkordatach Stolicy Apostolskiej z Polską w XVI w.“ Praca przedstawiona w streszczeniu na posiedzeniu Wydziału historyczno-filozoficznego z d. 19 czerwca 1893 r. Akademii Umiejętności w Krakowie — jest obecnie w druku jej nakładem.

Doc. Dr. Alfred Halban: „Einige Bemerkungen über Soh'm's Kirchenrecht und den Mysticismus in der Kanonistik“ (w Archiv für kathol. Kirchenrecht 1893 II-tes Heft).

— „Mistycyzm w Kanonistyce“ (w zeszycie kwietniowym Przeglądu polskiego z r. 1893).

— Sprawozdania i recenzje: 1) o „Les registres de Nicolas IV“ (w Przegl. pol. 1892 Wrzesień). 2) „Publikationen aus dem Gebiete der polnischen Kirchenrechtsgeschichte“ (w Arch. f. kath. Kirchenr. 1893. I-tes Heft). 3) Lisiewiczza: „O obsadzaniu biskupstw w Polsce“ (w Kwartalniku histor. 1893 I zesz.). 4) Abrahama: „Historja organizacyi kościoła polskiego etc.“ II-gie wyd. (w Przeglądzie polsk. 1893). 5) Janowicza: „Historja prawa niem. I.“ (w Kwartalniku hist. 1893 III zesz.) 6) Beiträge zur Kenntniss der gegenseitigen Beziehungen des oriental. und kathol. Kirchenrechts I (w Deutsche Zeitschrift für Kirchenrecht 1893 II-tes Heft).

Wydział lekarski.

Prof. Dr. Ludwik Teichmann. „Naczynia limfatyczne w słonowacinie (Elephantiasis Arabum)“, praca wydana w pismach Akademii Umiejętności w roku 1892 po polsku, a później z niejakimi zmianami wyszła w języku niemieckim p. t.:

— „Beiträge zur pathologischen Anatomie der Lymphgefäße“ folio z pięciu tablicami litografowanemi 1893 r.

Z *Kliniki lekarskiej* Prof. Dr. Edwarda Korczyńskiego wyszły następujące prace: 1) Dr. M. Piątkowski: „Ueber die therapeutische Wirkung des Benzols bei der Zuckerharnruhr“. (Wiener klinische Wochenschrift 1893. Nr. 51 i nast.) 2) Tenże: „Wartość ilościowego oznaczania małych ilości cukru w moczu zapomocą płynu Fehlinga w porównaniu z metodami innemi“. (Przegląd lekarski 1893. Nr. 31 i nast.).

Prof. Dr. Leon Halban: „Orzeczenia sądowo-lekarskie Wydziału lekarskiego Uniw. Jagiellońskiego z uwagami epikrytycznemi“ zeszyt II, in 8° str. 349. Kraków 1893.

— Współpracownictwo w wychodzącem w Wiedniu „Diagnostisches Lexikon“ i „Realencyclopädie der gesammten Heilkunde“ wydanie III.

Prof. Dr. Tadeusz Browicz: „O przeszczepialności raka“. V Zjazd chirurgów polskich.

— „W sprawie budowy istoty kitowej mięśnia sercowego“. (Gazeta lekarska).

— „O znaczeniu zmian istoty kitowej mięśnia sercowego“. (Przegląd lekarski i Virchowa Archivum l. 134).

Prof. Dr. Napoleon Cybulski: Pod tegoż kierunkiem wyszło: 1) Cybulski i Zanietowski: „Doświadczenia nad energią rozbrojenia kondensatorów, zastosowanych do podrażnienia nerwów i mięśni“. 2) Klecki: „Zachowanie się siły elektrobodźczej i pobudliwości przeciętego nerwu żaby“. 3) Beck: „O ciśnieniu żylnem“. 4) Klecki: (Z kliniki chirurg.) „Badania nad wydzielaniem się treści jelit cienkich“.

Prof. Dr. Ludwik Rydygier: „Zur operativen Behandlung der Zwerchfellverletzungen“. (Wien. Klin. W. 1892 Nr. 50).

— „O nowej metodzie tymczasowego wypilowania kości krzyżowogonowej w celu swobodnego przystępu do narządów miednicy“. (Przegl. Lek. 1892 Nr. 51).

— To samo po niemiecku. (Centralbl. f. Chirurgie 1893 Nr. 1).

— „Wie soll man chloroformiren?“ Volkmann's Klinische Vorträge. (Neue Folge Nr. 69).

— To samo po polsku. Wykłady kliniczne (Gaz. Lek.).

— „Vorschlag zur vollständigen Aenderung der Construction der Zuschauerplätze im Operationszimmer der chirurg. Kliniken“. (Wien. Klin. Wochenschrift 1893. Nr. 16).

— „Do techniki operacyjnej wyluszczenia gruczołów pod pachą“. Wykład na V Zjeździe chirurgów polskich.

— „Tworzenie przetoki odbytnico-pochwowej zamykającej się“. Wykład na V Zjeździe chirurgów polskich.

Prace wykonane w Klinice Prof. Rydygiera: 1) Dr. Gabryszewski: a) „O grzylcy stawów“. Wykład na V Zjeździe chirurgów polskich. b) „O guzach ścian brzusznych“. Wykład na V Zjeździe chirurgów polskich. 2) Dr. Kryński: a) „W sprawie zakażenia z powietrza“. Wykład na V Zjeździe chirurgów polskich. b) „O nowotworach rakowych w skórze, wychodzących z gruczołów potowych“. Wykład na V Zjeździe chirurgów polskich. c) „O antyseptyce w jamie brzusznej“. Wykład na V Zjeździe chirurgów polskich. 3) Dr. Klecki: „O wykluczeniu pętli jelitowych“. Wykład na V Zjeździe chirurgów polskich. 4) Dr. Krasowski: „O przyrządzie Schedego do leczenia skoliozy“. Wykład na V Zjeździe chirurgów polskich. 5) Dr. Kozłowski: „Przypadek grzylcy skóry“.

Prof. Dr. Stanisław Pareński i Dr. Stefan Blatteis: „Błkit metylenu (Mercha) przeciw zimnicy“. (Przegląd lekarski. 1893. Nr. 1).

— „Ueber das Methylenblau (Merch) bei Malaria. (Therapeutische Monatshefte 1893. Januar).

Z oddziału Prof. Dra Pareńskiego w szpitalu św. Łazarza w Krakowie: Dr. Bronisław Olszewski: „O działaniu przeciwpotnem extracti fluidi hydrost. canadensis u grzylczych“. (Przegląd lekarski 1892. Nr. 50).

Prof. Dr. Antoni Mars: Przypadek „Endometritis tuberoso-polyposa“. (Przegląd lekarski 1893 Nr. 11).

— „Przypadek porodu u osoby z wadą serca“. (Przegląd lekarski 1893. Nr. 13, 14).

— „Apparatus plasticus operationes gynaecologicas illustrans, quo CVIII proplasmata gypsea continentur“. Quadrilingui: polona, gallica, germana, anglica. (Drukarnia Uniw. Jagiell. nakładem autora).

Prof. Dr. Stanisław Ponikło: „Projekt assanacyi Zakopanego“. (Przegląd lekarski Nr. 39. 1892).

— „O sposobie ułatwiającym wykrycie prądków cholerycznych w wodzie“. (Przegląd lekarski Nr. 8. 1893).

— „Ueber eine die Nachweisung von Choleravibrionen im Wasser erleichternde Untersuchungsmethode“. (Wiener Klinische Wochenschrift Nr. 14. 1893).

— „Zakopane in der polnischen Tatra in Galizien als klimatische Höhen-Station“, mit 3 Illustrationen str. 24 Wien 1893.

— „Wykrycie prątki cholerycznego w wodzie Wisły pod Skalką w dniu 18 października 1892. (W dziennikach ogłoszone).

Nadto recenzye, oceny i referaty w kilku dziennikach ogłoszone.

Docent Dr. Rudolf Trzebicky: „W sprawie podwiązania żyły udowej“ [wspólnie z Drem Karpińskim] (Przegląd lekarski 1893. Nr. 1 i 2).

— To samo po niemiecku w Archiv für klin. Chirurgie T. 45.

— „Ein Beitrag zur Lungenchirurgie“. (Wiener mediz. Wochenschrift 1893. Nr. 21 i 22).

— „W sprawie techniki przy operacji przepuklin“ wyjdzie w „Medycynie“ i „Wiener mediz. Wochenschrift“.

Oprócz tego liczne referaty w „Centralblatt für Chirurgie“ i „Fort-schritte der ges. Medizin“.

Wydział filozoficzny.

Prof. Dr. Lucyan Malinowski: „Drobiazgi językowe“ (Prace filologiczne T. IV, Zeszyt II, str. 655—665, Warszawa 1893); opracował pod względem językowym i przygotował do druku zabytek języka polskiego z w. XV: „Kazanie na dzień wszech świętych“ podług rękopisu Biblioteki kapitulnej w Pradze.

W *Seminaryum filologii słowiańskiej* dokonane zostały pod kierunkiem Prof. Malinowskiego i ogłoszone drukiem w Tomie V Sprawozdań Komisji językowej Akademii Umiejętności następujące prace:

— Romuald Koppens T. J.: „O sposobie oznaczania spółgłosek miękkich w Psalterzu floryańskim“ str. 170—203, Kraków 1893. (Pochlebna recenzja tej pracy przez Prof. Dra A. Kalinę znajduje się w Muzeum, 1893. Maj, str. 412—419).

— Zygmunt Paulisch: „O pisowni i języku Kazań Świętokrzyskich“ str. 204—239. Kraków 1893.

W półroczu zimowym r. szkol. 1892/3 złożyli prace seminaryjne następujący członkowie seminaryum filologii słowiańskiej:

— Zygmunt Paulisch: „O zabytku głągolicim: Codex Marianus“, (rzecz sprawozdawcza).

— Kazimierz Nitsch: „Wyrazy przyswojone w „Prawach, przywilejach i statutach miasta Krakowa (1507—1586)“.

W półroczu letnim:

— Wiktor Luboradzki: „Zabytki języka polskiego w rękopisie A. 3. Biblioteki Seminaryum Gnieźnieńskiego: Acta monasterii Lubinensis saec. XVI“.

— Apolinary Maczuga: „O złożeniach w języku staropolskim XIV i XV w. na podstawie najważniejszych zabytków“.

Prócz tego zebrali materyały do rozpraw:

— Feliks Kopera: „Zabytki języka polskiego w rękopisie A. 2. Biblioteki Seminarium w Gnieźnie“.

— Wiktor Pogorzelski: „Wyrazy przyswojone w narzeczu kaszubskim“.

Prof. Dr. Edward Janczewski: „O wielopostaciowości (*Cladosporium herbarum*)“. Sprawozdania Akademii Umiej. w Krakowie. — Grudzień 1892.

— „Otocznie (*Cladosporium herbarum*)“, tamże. Lipiec 1893.

W *pracowni botanicznej* zostającej pod kierunkiem Prof. Janczewskiego dokonane zostały prace:

— P. J. Brzeziński: „O kwiatach truskawek“. Złożone Akad. Umiej. — Lipiec 1893.

— Dr. K. Miczyński: „O śnieci zbożowej (*Ustilago Carbo*)“. — Sprawozd. Akad. Umiej. — Luty 1893.

Prof. Dr. Maryan Baraniecki: „Podręcznik Algebry dla uczniów klas wyższych gimnazjów i szkół realnych w Galicji“. Zeszyt III, Kraków 1893.

Prof. Dr. K. Olszewski i Prof. Dr. A. Witkowski: „O własnościach optycznych tlenu ciekłego“. (Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiej., tom XXVI).

Prof. Dr. Kazimierz Morawski: „Andrzej Patrycy Nidecki“. Kraków 1892.

— „De rhetoribus latinis observationes“. Cracoviae 1892.

— „Jakób Górski, jego życie i dzieła“. Kraków 1892.

— „Bericht über die Litteratur zu Velleius“ für die Jahre 1878 — 1892 w Jahresbericht für Alterthumswissenschaft LXXII, Berlin 1892.

— „Zur Rhetorik bei den römischen Historikern“ (w Zeitschrift für oest. Gymnasien 1893, 2 Heft).

— „Quaestionum Valerianarum specimen“ (w *Analecta graecolatina*, Cracoviae 1893).

— „Dwaj cesarze rzymscy, Tyberyusz i Hadryan“, Kraków 1893.

Prof. Dr. A. Lewicki: „Król Jan Olbracht o klesce bukowińskiej“, (w Kwartalniku historycznym, r. 1893, zeszyt I).

— „Historja Polski i Rusi“, wydanie skrócone.

— Kilka recenzyj w „Kwartalniku histor.“ i w „Przeglądzie pols.“

Prof. Dr. Maryan Sokołowski przedłożył Akademii Umiejętności następujące prace: 1) Kodeks miniaturowy biblioteki Zamoyskich w Warszawie p. n. „Żywoty Arcybiskupów Gnieźnieńskich“; 2) zdał sprawę

z dzieła Dietrichsohna „die noroke Stavkirker“, zestawiając jej wyniki z rezultatem obserwacji nad naszymi kościołkami i cerkwiemi drewnianymi; tudzież 3) przedłożył kilka drobniejszych przyczynków do historii sztuki w Polsce. Prace te, referaty i przyczynki drukowane były lub będą drukowane w Sprawozdaniach Komisji historii sztuki w Polsce, wydawanych przez Akademię Umiejętności.

Gabinet historii sztuki w roku 1892/3, dzięki zwłaszcza wspa-
niałomyślności i ofiarności Karola hr. Lanckorońskiego, który nie
przestaje gabinetu popierać, wzbogacony został znacznie: 1) W dziale
odlewów gipsowych przybyły rzeźby następujące: posąg przedstawia-
jący św. Jerzego Donattella z kościoła Or. San Michele we Florencji,
posąg Madonny z dzieckiem Michała Anioła z Brügge, nakoniec Da-
wid Verocchia z Muzeum Bargello we Florencji. 2) Dział fotografii
i rycin pomnożony został również w części darami hr. Karola Lancko-
rońskiego, a w części nabytkami z dotacji rządowej. Przybyły foto-
grafie dzieł malarstwa francuskiego, włoskiego, pomników klasycznych
i polskich, razem rycina 1, fotografii 131. 3) W dziale publikacji gabi-
net nabył drogie dzieła: Utwory Andrzeja Montegni w heliografi-
cznych reprodukcjach i Arcydziała złotnictwa węgierskiego, mającego
tak bliski związek z naszym własnym złotnictwem wieków minionych
w publikacji Pulszkiego i Molinier.

Nakoniec kółko Estetyków rozwijające się pod kierunkiem prof.
Sokołowskiego było czynnijszem jeszcze jak lat poprzednich. Pięć prac
uczniów czytanych było i rozbieranych na posiedzeniach. Z tych za-
sługują na podniesienie prace pp. Zygmunta Krasuskiego „o Essenwei-
nie“, Jerzego Kieszkowskiego „Galerya portretów Pawła Giovo“, tudzież
Feliksa Kopery „Piekło Danta, Oreagni i Fra Angelica“ i tego osta-
tniego referat z „Thomsona i Perkinsa, Sepulchral monuments of Italy“.
P. A. Elach zdał obszerną sprawę z „Kunstgeschichtliche Charakterbilder
aus Oesterreich-Ungarn“.

Prof. Dr. Władysław Szajnocha: „Plody kopalne Galicyi. Część
I, Węgle kamienne i brunatne. Rudy żelazne, ołowiane i cynkowe.
Siarka“. Lwów 1893. Nakładem autora.

— „Plody kopalne Galicyi“. Część II. „Sole potasowe“. Lwów
1893. Nakładem autora.

Prof. Dr. E. Godlewski: „O fermentie nitryfikacyjnym“. (Kosmos
R. XVII, str. 374—390).

— „O nitryfikacji (Zur Kenntniss der Nitrification)“. (Anzeiger der
Akademie des Wissenschaften in Krakau. December 1892, s. 408—417).

Prof. Dr. Antoni Wierzejski: „Atrochus tentaculatus nov. gen.
et spec. (Ein Räderthier ohne Räderorgan)“. Mit 1 Tafel. Zeitschrift für
wissensch. Zoologie LV Bd. 1893.

— Gemeinschaftlich mit O. Zacharias: „Neue Rotatorien des Süsswassers“, (Zeitschrift für wissensch. Zoologie LVI Bd. 1893).

— „Rotatoria (Wrotki) Galicyi“. (Rozprawy Wydz. matem.-przyr. Akademii Umiej. Tom VI z 3 tablicami. Kraków 1893).

— „Floscularia atrochoides nov. sp.“ (Zoolog. Anzeiger str. 426. 1893).

Prof. Dr. Leopold Adametz: „Die Rinderrassen Bosnien-Herzegowina's und des Sandschaks von Novi-Bazar“. Bunzlau 1892.

— „Warum die illyr. Rindrass zur Brachyceros-Gruppe gezählt werden muss“. Bunzlau 1893.

— „Ueber den gegenwärtigen Zustand des Molkereiwesens in Bosnien-Herzegowina“. Berlin 1892.

— „Ueber die Mittel und Wege zur Förderung bosnisch-herzegowinischer Rinderzucht“. Bremen 1892.

— „O pochodzeniu rasy bydła brunatnego krajowego“. (Akad. Umiejęt. Kraków 1893, Marzec).

Prof. Dr. Julian Schramm: „O działaniu chlorku glinowego na chlorki i bromki rodników aromatycznych“.

— „O połączeniach styrolu z kwasem solnym i bromowodorowym“. (Obydwie te prace drukowane w Sprawozdaniach Akad. Um.).

Prof. Dr. M. Kawczyński: „Adama Mickiewicza Dziadów część III w stosunku do romantyzmu francuskiego“. (Rozprawy Akad. Umiejęt. Tom XXI).

— „O latach młodości Henryka Beyle (Stendhala)“. (Rozprawa czytana na posiedzeniu Wydziału filologicznego Akademii Umiejętności, ogłoszenie jej jednak drukiem odłożone na później z powodu pojawienia się nowych materyałów).

— Analiza i streszczenie: „Japoneries d'automne p. Pierre Loti“. (Przegląd Polski).

— Recenzja o: „Podręczniku literatury powszechnej“ przez Teresę Prażmowską. (Przegląd Polski).

Prof. Dr. Leon Sternbach: „Photii Patriarchae opusculum paraeneticum“.

— „Appendix Gnomica“.

— „Excerpta Parisina“.

— „Analecta Photiana“.

— „Gnomologium Parisinum ineditum“.

— „Appendix Vaticana“. (Wszystkie te prace drukowane w tomie XX Rozpraw Wydz. filolog. Akademii Umiejęt. w Krakowie).

— „De Georgio Pisida Nonni sectatore“. (Analecta Graeco-Latina str. 38—54).

Docent Dr. Teofil Ziomba: „Z pism Franciszka Petrarki“. (Przewodnik naukowy i literacki. Lwów 1893. Zeszyty za Sierpień i Wrzesień).

— „W obronie Gemmy Donati“. Ustęp z pracy o Dancem. (W „Upominku“ dla p. Elizy Orzeszkowej. Warszawa 1893).

Docent Dr. Jerzy hr. Mycielski: „Dwa portrety królowej Anny Jagiellonki nad kaplicą Zygmuntowską na Wawelu, wraz z przeglądem ikonografii królowych Bony i Anny“.

— „Trzy nagrobki renesansowe arcybiskupów w katedrze gnieźnieńskiej (1518—1536)“.

Docent Dr. Józef Tretiak: „Z literatury o Mickiewiczu“. (Czas 1892).

— „Tło historyczne w Panu Tadeuszu“. (Czas 1892).

— „Nowa historia literatury polskiej“. (Kraj 1892).

— „Про вплив Міцкевича на поезію Шевченки“ (O wpływie Mickiewicza na poezję Szewczenki). Kraków 1892.

— „O satyrach Krasickiego“. (Świat 1893 i Niwa 1893).

— Nowe wydanie poezji Mickiewicza. (Czas 1893).

— „O poezji Lenartowicza“. (Czas 1893).

Docent Dr. Stanisław Krzyżanowski: „Początki dyplomatyki polskiej“. (Odbitka z Kwartalnika historycznego 1892, stron 40).

— „Jeszcze o początkach dyplomatyki polskiej“. (Kwartalnik historyczny ze Stycznia 1893).

— „Wiadomość o rękopisach prawno-historycznych biblioteki cesarskiej w Petersburgu“. Sprawozdanie z poszukiwań przez Alfreda Blumenstoka. (Recenzja w Przeglądzie Polskim z Sierpnia 1892).

— „Sprawozdanie archiwaryusza za r. 1892“.

Docent Dr. Władysław Natanson: „Studia nad teorią roztworów“. (Rozprawy Wydziału matem.-przyrod. Akademii Umiejętności, tom XXIV, str. 311—348).

Docent Dr. Stanisław Kępiński: „Z teorii nieciągłych grup postawień liniowych, posiadających współczynniki rzeczywiste“.

— „O całkach rozwiązań równań różniczkowych zwyczajnych, liniowych, jednorodnych rzędu 2-go“. (Obie te prace drukowane w Rozprawach Wydziału matem.-przyr. Akademii Umiej. w Krakowie w tomie XXIV i XXV 1893).

Dr. Daniel Wierzbicki (Obserwatorium astronomiczne): „Spostrzeżenia magnetyczne wykonane w zachodniej części W. X. Krakowskiego w r. 1891“. (Rozprawy Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. T. 24).

— „Czas środkowo-europejski“. (Feuilleton „Czasu“ Nr. 269 i 270 r. 1891).

— „Nowa rachuba czasu“. (Feuilleton „N. Reformy“ Nr. 275 i 277 r. 1891).

- „Kłopoty z pomiarem czasu“, rok 1892.
- „Wenus“ (Feuilleton „Czasu“ Nr. 95 i 96 r. 1892).
- „O sposobach rozpędzania i sprowadzania chmur deszczowych“. (Czasop. „Krynica“ r. 1892).
- „Grady w Galicyi w r. 1891“. (Sprawozd. Kom. fizyogr. Akad. Um. T. 26).
- „Grady w Galicyi w r. 1892“. (Ibid. Tom 27).
- „Pioruny w Galicyi w r. 1891“. (Ibid. T. 27).
- „Pioruny w Galicyi w r. 1892“. (Ibid. T. 27).
- „Spostrzeżenia magnetyczne dokonane w Krakowie w r. 1891“. (Ibid. T. 26).
- „Spostrzeżenia magnetyczne dokonane w Krakowie w r. 1892“. (Ibid. T. 27).
- „Wyniki spostrzeżeń meteorologicznych dokonanych staraniem Tow. Tatrzańskiego w r. 1891“. (Pam. Tow. Tatr. Tom 13).
- „Wyniki spostrzeżeń meteorologicznych dokonanych staraniem Tow. Tatrzańskiego w r. 1892“. (Ibid. Tom 14).
- „Jeszcze nowy koncept o kalendarzu“. (Przegląd powsz. r. 1893).
- „Z dziejów starej i nowszej meteorologii“. Kraków 1893.
- „Wyniki spostrzeżeń meteorologicznych na stacyach krajowych“ (Sprawozd. Kom. Fiz. Akad. Um. T. 27).
- „Beobachtungen des Cometen 1892, I“. (Astron. Nachrichten Bd. 133).

